

بسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات

(مرکز تحقیقات مخابرات ایران)

معاونت پژوهش و توسعه ارتباطات علمی
دفتر انتقال دانش فنی و ارتباط با صنعت

شیوه نامه نحوه همکاری و مشارکت اعضای هیات علمی در تاسیس
شرکت‌های دانش بنیان پژوهشی مورد حمایت پژوهشگاه

ویرایش دوم

خرداد ۱۳۹۵

وضعیت سند: غیر مصوب

به نام خدا

شیوه نامه نحوه همکاری و مشارکت اعضای هیات علمی
در تاسیس شرکت های دانش بنیان پژوهشی مورد حمایت پژوهشگاه

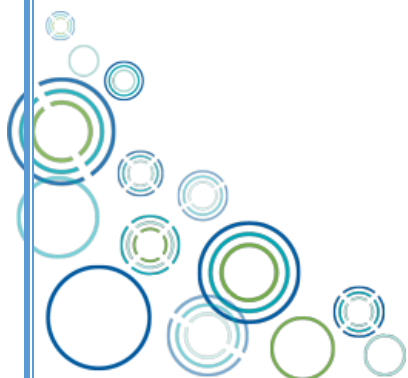
مقدمه

به منظور هم افزایی علم و ثروت، هدایت نتایج طرح‌های پژوهشی و فعالیتهای علمی در جهت تجاری سازی تحقیق و توسعه در حوزه فناوریهای برتر و با ارزش افزوده فراوان و همچنین با هدف ایجاد انگیزه و پویایی بیشتر در فعالیتهای پژوهشی کاربردی اعضای هیات علمی و در راستای تحقق سیاستهای اقتصاد مقاومتی با تاکید بر توسعه اقتصاد دانش بنیان و خودکفایی و بومی سازی فناوری های سطح بالا، تاسیس شرکت‌های دانش بنیان توسط اعضای هیات علمی به عنوان یکی از روش‌های نیل به این اهداف و سیاستها است که در قانون جهت تکمیل چرخه ایده تا تجاری سازی دستاوردهای تحقیقاتی دانشگاهها، مراکز تحقیقاتی پیش بینی شده است.

به همین منظور در پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز شیوه نامه حاضر به منظور مشخص نمودن فرایند و هماهنگ سازی نحوه حمایت از شرکت های دانش بنیان خصوصی اعضای هیات علمی پژوهشگاه تهیه و بر اساس مطالعه اسناد، قوانین و آیین نامه های زیر، ماده‌های قانونی آن تدوین شده است:

۱. قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه، مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۳۰ (تبصره ۴ ماده ۱۷)
۲. ماده واحده اصل ۱۴۱ قانون اساسی و قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب دیماه ۱۳۷۳
۳. قانون منع مداخله کارکنان مصوب ۲۲ دیماه ۱۳۳۷
۴. ماده ۲۲ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) ابلاغی اسفندماه ۱۳۹۳
۵. راهنمای تجاری سازی دستاوردهای پژوهشی در دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تاریخ تدوین آبان ماه ۱۳۸۸
۶. قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات مورخ آبان ماه ۱۳۸۹
۷. آیین نامه اجرایی قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات، مورخ آبان ۱۳۹۱ و اصلاحیه های بعد از آن.

امید است با بکارگیری صحیح و اثربخش این شیوه نامه، در راستای اجرایی شدن اهداف اقتصاد مقاومتی و نیل به جامعه ای دانش بنیان گامهای مثمر ثمری برداشته شده و شاهد پویایی و به بارنشدن ایده‌های فناورانه اعضای هیات علمی و همکاران نوآور پژوهشگاه باشیم.

ماده ۱. کلیات

پژوهشگاه: منظور پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) است.

دارایی فکری: دارایی‌های حاصل از خلاقیت‌های فکری، که به طور کلی در سه زمینه صنعتی (اختراع، طرح صنعتی، علائم و نامهای تجاری)، نرم افزارهای رایانه‌ای و آثار ادبی و دستاوردهای پژوهشی مکتوب می‌باشد.

تجاری سازی: فعالیتهای مرتبط با عرضه محصول یا خدمت جدید مبتنی بر ایده‌ها یا فناوریهای جدید که شامل تمامی فرایندهای مرتبط از جمله ثبت اختراع، ارزش‌گذاری فناوری، اعطای امتیاز، انتقال و انتشار و کسب سایر فناوری‌های مورد نیاز (مکمل) و پرداخت حق الامتیازهای مرتبط، جذب سرمایه و منابع (نمونه سازی، طراحی صنعتی فرایند یا محصول جدید، انجام آزمونها و دریافت تأییدیه‌های لازم، تولید آزمایشی، بازاریابی و رفع اشکال) و همچنین خدمات پشتیبانی تخصصی تجاری سازی (شامل فعالیتهای مشاوره، مدیریت فناوری، طراحی محصول و فرایند، خدمات استانداردسازی، اندازه سنجی و خدمات آزمایشگاهی) می‌شود.

شرکت: منظور شرکت یا مؤسسه خصوصی یا تعاونی دانش بنیان پژوهشی تحت حمایت پژوهشگاه است، که توسط اعضای هیات علمی پژوهشگاه، به منظور هم‌افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری‌سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوریهای برتر و با ارزش افزوده فراوان به ویژه در تولید نرم افزارهای مرتبط تشکیل می‌شود و بر اساس معیارهای مورد نظر آخرین نسخه «آیین‌نامه ارزیابی و تشخیص شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان»، به تأیید کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری رسیده باشد و پژوهشگاه در آن سهامدار نیست.

دفتر: منظور دفتر انتقال دانش فنی و ارتباط با صنعت پژوهشگاه که وظیفه مدیریت فرایندهای انتقال فناوری و تجاری‌سازی را به عهده دارد.

شورا: منظور شورای پژوهشی پژوهشگاه است.

کمیته: منظور کمیته سنجش و ارزیابی پژوهشگاه است که وظیفه بررسی درخواست‌های مورد تأیید کارگروه را قبل از اخذ تأییدیه لازم از شورا، بر عهده دارد.

محصول یا خدمت: منظور از محصول یا خدمت، خروجی نهایی فرایند تجاری‌سازی است که منشعب از دانش فنی انتقال یافته از پژوهشگاه به شرکت انشعابی/سپینتا می‌باشد.

ماده ۲. اهداف حمایت از شرکت

۱. ایجاد انگیزه و ترغیب اعضای هیأت علمی و کارکنان پژوهشگاه در راستای انجام پژوهشهای کاربردی و مورد نیاز صنعت فاوا در راستای خلق و توسعه فناوری‌های ارزش آفرین.

۲. تسهیل فرایند جذب و تربیت نیروی متخصص حوزه فاوا به ویژه همکاران پروژه پژوهشگاه

۳. بهره‌مندی هر چه بیشتر از تخصص و توانمندی‌های علمی و فنی اعضای هیأت‌علمی، کارکنان و همکاران پروژه پژوهشگاه در جهت تسهیل فرایند تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی و فروش دانش فنی و ارتقاء سطح فناوری محصولات و خدمات حوزه فاوا
۴. ترویج و ارتقای فرهنگ ابداع و نوآوری و افزایش مهارت کارآفرینی جهت بومی‌سازی فناوری‌های مورد نیاز کشور در حوزه فاوا
۵. ارتقاء سطح توانمندی، رتبه و امتیاز عملکردی پژوهشگاه در مقایسه و ارزیابی با سایر موسسات پژوهشی
۶. کاهش هزینه سربار پروژه‌ها از طریق برون‌سپاری آنها به شرکتهای دانش بنیان پژوهشی مورد حمایت پژوهشگاه
۷. افزایش درآمدهای اختصاصی پژوهشگاه از طریق انعقاد قراردادهای واگذاری لیسانس و یا سایر انواع قراردادهای همکاری
۸. گسترش دامنه همکاری های علمی و تحقیقاتی از طریق شبکه سازی و تعامل بیشتر با بخش خصوصی

ماده ۳. موضوع و حیطه فعالیت‌های شرکت

۱. جذب، توسعه، بومی سازی، تجاری‌سازی و اشاعه فناوری های مورد نیاز کشور در حوزه فاوا
۲. تولید و عرضه محصولات و خدمات دانش‌بنیان از طریق توسعه و بکارگیری فناوریهای پیشرفته
۳. برقراری ارتباط سازمان‌یافته و مستمر با صنعت و بازار جهت انجام طرح‌های کاربردی با ارزش افزوده بالا

ماده ۴. فرایند درخواست حمایت شرکت دانش بنیان پژوهشی

۱. تکمیل و ارسال مدارک زیر به دفتر
  - کاربرگ درخواست حمایت از شرکت دانش‌بنیان ثبت شده توسط عضو/اعضای هیات علمی پژوهشگاه
  - رزومه اعضای اصلی شرکت،
  - اساسنامه شرکت،
  - طرح تجاری ایده برای تولید محصول و یا خدمت نوین دانش بنیان که ضروری است در محدوده تخصصی عضو/اعضای هیات علمی متقاضی باشد.
۲. ارزیابی مدارک ارسالی توسط دفتر با در نظر گرفتن بند ب از ماده ۶
۳. بررسی نهایی درخواستهای پذیرفته شده توسط دفتر در کمیته
۴. صدور مجوز حمایت شرکت در شورا، بر مبنای سوابق کار در زمینه ایده تولیدی یا ارائه خدمت نوین، حسن فعالیت علمی و پژوهشی و امکان تحقق ایده متقاضیان و سایر شاخص های مد نظر شورا.
۵. عقد قرارداد میان شرکت و پژوهشگاه جهت بهره برداری شرکت از امکانات حمایتی پژوهشگاه و مشخص نمودن موضوع و نحوه همکاری و هزینه خدمات مربوطه
۶. ارسال گزارش مصوبات شورا و قرارداد منعقد شده، جهت اطلاع به اعضای هیات امنای پژوهشگاه

ماده ۵. شرکای و اعضای اصلی شرکت

۱. حداقل یک سوم از سهام شرکت متعلق به یکی از اعضای هیات علمی پژوهشگاه باشند.

۲. حداقل یکی از اعضای هیات مدیره، عضو هیات علمی پژوهشگاه باشد.
۳. کارکنان غیر هیات علمی مطابق شرایط درج شده در جدول ۱
۴. همکاران پروژه و سایر شخصیت‌های حقیقی و حقوقی که مستخدم دولت نباشند می‌توانند با رعایت سایر ضوابط، عضو و سهامدار شرکت باشند.

تبصره ۱: رییس و معاونین پژوهشگاه در زمان تصدی مسئولیت می‌توانند سهام‌دار شرکت بشوند، ولیکن نمی‌توانند هیات مدیره و مدیر عاملی اینگونه شرکت‌ها را تا زمان تصدی مسئولیت، بر عهده داشته باشند.

تبصره ۲: کارکنان غیر هیات علمی دولت (به استناد به ماده واحده اصل ۱۴۱ - قانون منع مداخله کارکنان دولت مصوب ۱۱ دی ۱۳۷۳)، مشروط بر اینکه سهام هیچ یک از کارکنان بیش از ۵٪ سهام شرکت نبوده و در مجموع نیز سهام کارکنان دولتی از ۲۰٪ سهام شرکت تجاوز نکند، می‌توانند سهامدار شرکت باشند. در جدول ۱ اطلاعات کامل محدودیت‌های همکاری توسط کارمندان آمده است.

جدول ۱- خلاصه ممنوعیت‌های اشتغال همکاران غیر هیات علمی پژوهشگاه

وضعیت کارمند در شرکت خصوصی	میزان سهام	معاملات کلی شرکت	معاملات شرکت با دستگاه‌های دولتی
سهامدار بودن کارمند در شرکت خصوصی	کمتر از ۵٪	بلاشکال	بلاشکال
سهامدار بودن کارمند در شرکت خصوصی	بیش از ۵٪	بلاشکال	ممنوع
سهامدار بودن کارمند در شرکت خصوصی (مجموع کمتر از ۲۰٪)	هریک کمتر از ۵٪	بلاشکال	بلاشکال
سهامدار بودن کارمند در شرکت خصوصی (مجموع بیشتر از ۲۰٪)	هریک کمتر از ۵٪	بلاشکال	ممنوع مگر اینکه تعداد سهامداران بیش از ۱۵۰ نفر باشد
عضویت در هیات مدیره و یا مدیریت عاملی	هر میزان سهام	بطور کلی ممنوع است	

ماده ۶. نحوه همکاری پژوهشگاه

۱. پژوهشگاه پس از تصویب در شورا، می‌تواند حق دایم یا موقت بهره برداری تجاری و استفاده از فناوری و دانش فنی را در قالب انعقاد واگذاری موقت (لیسانس) یا دایم (فروش) فناوری یا دانش فنی متعلق به پژوهشگاه را به شرکت واگذار نماید.
۲. پژوهشگاه از طریق معاونت پژوهش و توسعه ارتباطات علمی با شرکت در ارتباط خواهد بود.
۳. پژوهشگاه می‌تواند اولویت‌های تحقیقاتی و تولیدی اعلام شده از سوی صنایع و دستگاه‌های اجرایی مرتبط با موضوع شرکت را در اختیار شرکت قرار دهد.
۴. پژوهشگاه در مورد تامین فضا و امکانات برای شرکت مسئولیتی ندارد، هرچند در حد مقدمات و در مرحله راه اندازی به نحو مقتضی و براساس امکانات و توافقات به عمل آمده در قرارداد جداگانه ای که منعقد خواهد شد می‌تواند امکانات موجود خود را در اختیار شرکت قرار دهد.

ماده ۷. نحوه مشارکت کارکنان پژوهشگاه

با علم به اینکه مطابق تبصره ۴ ماده ۱۷ سند مجموعه برنامه پنجساله پنجم توسعه، اعضاء هیأت علمی، مشمول قانون منع مداخله کارکنان در معاملات دولتی و تغییرات بعدی آن نیستند و می‌توانند در یک شرکت دانش بنیان فعالیت نموده و از مزایا و منافع آن بهره‌مند شوند، موارد زیر در خصوص نحوه مشارکت کارکنان پژوهشگاه لازم است مدنظر قرار گیرد:

۱. هرگونه فعالیت‌های مشاوره‌ای و تحقیقاتی، به سایر سازمان‌های دولتی و خصوصی را با اطلاع و تایید پژوهشگاه به انجام رسانند.
۲. از شهرت و اعتبار پژوهشگاه محافظت به عمل آورند.
۳. در زمان تنظیم قرارداد، نباید از پست سازمانی خود به نفع شرکت استفاده نمایند.
۴. اشتغال عضو هیأت علمی به عنوان مدیر عامل و کادر اجرایی در شرکت صرفاً با مجوز کتبی از شورا و اطلاع هیأت امنای امکان پذیر است.
۵. نحوه و میزان فعالیت اعضای هیأت علمی موسس شرکت در پژوهشگاه بنابر تصمیم هیأت اجرایی منابع انسانی و پس از تایید شورا می‌تواند بر اساس یکی از سه حالت ذیل باشد:
  - اخذ مرخصی شخصی (ساعتی/روزانه).
  - اخذ ماموریت از پژوهشگاه.
  - اخذ مرخصی سالانه بدون حقوق.
۶. استفاده از عنوان پست سازمانی عضو هیأت علمی، بر روی تابلو، سربرگ و تبلیغات شرکت و نیز بر روی بسته بندی محصولات تولیدی شرکت مجاز نمی باشد.
۷. حضور هیأت علمی در شرکت نباید به وظایف علمی و تحقیقاتی وی در پژوهشگاه خدشه ای وارد نماید در غیر این صورت مطابق ضوابط مصوب شورا عمل خواهد شد.
۸. کارکنان غیر هیأت علمی پژوهشگاه در شرکت متعهدند فعالیت‌های پژوهشی و اجرایی خود را مطابق برنامه پژوهشگاه انجام دهند و حضور آنها در شرکت نباید به وظایف علمی و تحقیقاتی وی در پژوهشگاه خدشه ای وارد نماید و این همکاری صرفاً در خارج از ساعات موظف اداری و بعد از اتمام روز کاری مجاز می باشد مگر در قالب مرخصی، در غیر این صورت مطابق ضوابط مصوب شورا عمل خواهد شد.

ماده ۸. نحوه مشارکت و تعهدات شرکت

۱. شرکت دارای استقلال مالی و شخصیت حقوقی مستقل غیر دولتی خواهد داشت.
۲. شرکت متعهد است پروژه‌های تحقیقاتی پیشنهادی پژوهشگاه را مورد بررسی قرار داده و نتایج را به پژوهشگاه اعلام نماید.
۳. شرکت صرفاً مجاز است پس از انعقاد قرارداد «حق بهره برداری و درج موقت نام یا علامت پژوهشگاه»، از نام و یا نشان تجاری (لوگوی) پژوهشگاه بر روی محصولات یا ذکر آن در خدماتی که مورد تایید پژوهشگاه قرار گرفته با

- قید عناوینی همچون «نمونه محصول تحت لیسانس پژوهشگاه، یا تحت گواهی پژوهشگاه یا تایید شده توسط پژوهشگاه و... قرار گرفته است» بنا به شرایط محصول یا خدمت استفاده نماید.
۴. در صورتی که شرکت تمایل به استفاده از نام و علامت پژوهشگاه در تبلیغات یا قراردادهای خود با مشتریان یا استفاده از آن برای هر موضوع یا فرایند دیگری را دارد ضروری است با ذکر مورد استفاده، مجوز آن را طی قرارداد «حق بهره برداری و درج موقت نام یا علامت پژوهشگاه»، اخذ نماید.
۵. قرارداد اعطاء «حق بهره برداری و درج موقت نام یا علامت پژوهشگاه» بر روی محصولات شرکت، حداکثر یکساله بوده و در صورت درخواست متقاضی، پس از ارزیابی نمونه‌هایی از محصول توسط دفتر و تایید ریاست پژوهشگاه با انعقاد قرارداد جدید قابل تمدید می باشد. لازم به ذکر است پس از اتمام مدت قرارداد شرکت مجاز به استفاده از نام و آرم پژوهشگاه نمی‌باشد.
۶. شرایط اعطاء و همچنین ارزش حق بهره برداری و درج موقت نام و علامت پژوهشگاه توسط دفتر تعیین و پس از تایید ریاست پژوهشگاه معتبر است.
۷. در قرارداد «حق بهره برداری و درج موقت نام یا علامت پژوهشگاه»، تصریح می شود پژوهشگاه هیچگونه مسئولیتی در قبال سایر تولیدات شرکت نداشته و صرفاً در قبال نمونه های مورد آزمایش و تایید پژوهشگاه پاسخگو خواهد بود.
۸. حقوق مالکیت فکری ناشی از نتایج تحقیقات و فعالیت‌های شرکت که مبتنی بر پایه دانش فنی انتقال یافته از پژوهشگاه می‌باشد متعلق به پژوهشگاه است و شرکت متعهد است سهم پژوهشگاه را بر اساس درصد مشارکت دانش پایه پرداخت نماید.
۹. پژوهشگاه بر تمامی فعالیت‌ها و مجوزهایی که در این شیوه نامه بدان اشاره شده نظارت خواهد کرد و شرکت موظف است حداکثر تا مدت ۳۰ روز، کلیه اطلاعات درخواستی را در اختیار پژوهشگاه قرار دهد.
۱۰. شرکت می‌تواند در جذب و استخدام نیروهای موقت همکار پروژه که در پروژه های پژوهشگاه دانش و تجربه کسب نموده اند با پژوهشگاه همکاری نماید.
۱۱. شرکت می‌تواند با رعایت مقررات، از کلیه مزایای مندرج در قانون و آیین نامه‌های مربوط به شرکت‌های دانش بنیان بهره مند گردد.
۱۲. شرکت باید ضوابط و مقررات داخلی پارک و یا مراکز رشد متبوع خود و سایر ضوابط و مقررات که در حال حاضر و در آینده شامل آن خواهد شد را رعایت نماید.
۱۳. مسئولیت فعالیت های انجام شده در شرکت بر اساس اساسنامه شرکت بر عهده شرکت و اعضای آن می باشد و پژوهشگاه مسئولیتی در قبال فعالیت های انجام شده نخواهد داشت.
۱۴. چنانچه شرکت به شیوه دیگری خارج از امور شیوه‌نامه مذکور و بدون دریافت مصوبه شورا، از نام و حمایت پژوهشگاه استفاده نماید، موضوع تخلف محسوب شده و حسب مورد، قابل پیگیری است.

ماده ۹. اسناد قانونی شرکت

در فرایند تشکیل شرکت لازم است مدارک، قراردادها و توافق‌نامه‌های ذیل ارائه و یا منعقد گردد:

پخش و استفاده از محتویات در صورت ذکر نام پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات بلامانع است.

۱. **کاربرگ درخواست:** مستندی است که بر اساس آن پیشنهاد حمایت از شرکت دانش بنیان پژوهشی توسط عضو/اعضای هیات علمی پژوهشگاه تکمیل و پس از تایید رییس پژوهشگاه به همراه سایر مدارک لازم جهت بررسی به دفتر ارسال می‌شود.
۲. **مجوز احراز شرایط محصول و یا کالای دانش بنیان:** مدرکی است که از طرف کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری صادر می‌شود.
۳. **قرارداد واگذاری حق امتیاز یا فروش دانش فنی/فناوری:** این قرارداد به شرکت حق بهره برداری موقت یا دائم از فناوری و دارایی‌های فکری متعلق به پژوهشگاه را برای شرکت فراهم می‌نماید.
۴. **قرارداد «حق بهره برداری و درج موقت نام یا علامت پژوهشگاه»:** این قرارداد، اجازه استفاده از نام یا علامت پژوهشگاه را در شرایط مشخص برای شرکت فراهم می‌سازد.
۵. **طرح کسب و کار:** طرح کسب و کار مستندی است که در آن ملاحظات مالی، فنی، اقتصادی، سازمانی و بازاریابی آتی شرکت با جزئیات بیشتر اعلام شده است.
۶. **اساسنامه شرکت:** اساسنامه ماهیت کسب و کار شرکت، ارکان قانونی آن، سرمایه و سهام شرکت و موارد مهم قانونی مرتبط با شرکت را شامل می‌شود.
۷. **سایر اسناد قانونی:** هر شرکتی بر حسب شرایط و موقعیت خاص خود مواجه با اسناد قانونی دیگری می‌باشد که لازم است در این مجموعه مورد اقدام قرار گیرد.

ماده ۱۰. حل و فصل اختلافات

۱. اختلافات بین پژوهشگاه و شرکت، لازم است توسط نماینده طرفین و داور مرضی‌الطرفین حل و فصل گردد.
۲. در موارد اشاره نشده در این شیوه نامه قوانین حاکم بر جمهوری اسلامی ایران ملاک عمل خواهد بود.

تصویب و ابلاغ: این آیین نامه در ۹ ماده و ۲ تبصره در تاریخ ..... به تصویب هیات امنای پژوهشگاه رسیده و از این تاریخ لازم الاجرا می‌باشد.

